

2020/2201(INI)

26.4.2021

LAUSUNTO

kulttuuri- ja koulutusvaliokunnalta

perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnalle

kansalaiskeskusteluista ja kansalaisten osallistumisesta EU:n päätöksentekoon
(2020/2201(INI))

Valmistelija: Irena Joveva

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. korostaa, että demokratian, hyvän hallintotavan ja tehokkaan päätöksenteon kannalta on olennaisen tärkeää, että kansalaiset ymmärtävät unionin toimielimiä ja luottavat niihin, ja että ymmärrys ja luottamus ovat keskeisiä tekijöitä edistettäessä kansalaisten luottavaista suhtautumista EU:hun ja sen tulevaisuuteen, ja painottaa tämän vuoksi, että kaikkien unionin toimielinten on pyrittävä mahdollisimman pitkälle menevään avoimuuteen, vastuuvellollisuuteen ja lahjomattomuuteen toteuttamalla erityisiä ja kohdennettuja toimenpiteitä kaikissa työhönsä liittyvissä tehtävissä ja erityisesti EU:n päätöksentekomenettelyssä;
2. palauttaa mieliin julistuksen kansalaisuuden sekä vapauden, suvaitsevaisuuden ja syrjimättömyyden yhteisten arvojen edistämistä koulutuksen avulla, jonka unionin opetusministerit antoivat 17. maaliskuuta 2015 ja jossa he kehottivat vahvistamaan opetusalan toimia unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla moniarvoisen yhteiskuntamme turvaamiseksi;
3. korostaa, että on tärkeää tarkastella ja yksilöidä puutteita, joita on kansalaisten, sidosryhmien ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan osallistumisen demokraattisten keinoissa, jotta keinot takaavat avoimen ja läpinäkyvän menettelyn, jossa noudatetaan osallistavaa, osallistumista edistävää ja tasapainoista lähestymistapaa; toteaa, että avoimuus edellyttää asiaankuuluvia mukautuksia, jotta voidaan helpottaa kansalaisten osallistumista EU:n päätöksentekoon horisontaalisesti; katsoo, että päätöksentekijöiden ja kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelu olisi järjestettävä siten, että yhteiskuntiemme moninaisuus otetaan täysin huomioon kaikissa jäsenvaltioissa; korostaa, että kaikilla kansalaisilla olisi oltava yhtäläiset mahdollisuudet käyttää oikeuksiaan, ja pyytää toteuttamaan kansalaiskeskustelujen yhteydessä erityisiä toimenpiteitä, joilla edistetään niiden kansalaisten osallisuutta, joilla on muita heikommat mahdollisuudet, sekä haavoittuvassa asemassa olevien ja syrjäytyneiden ryhmien osallisuutta;
4. pitää myönteisenä Euroopan tulevaisuutta käsittelevää konferenssia ja toivoo, että sillä on ratkaiseva rooli kehitettäessä edelleen kansalaisten osallistumista EU:n päätöksentekomenettelyyn ja että se tasoittaa tietä sellaisen uuden pysyvän kansalaisten osallistumismekanismien perustamiselle, jossa sovelletaan nykyisen ylhäältä alaspäin suuntautuvan lähestymistavan sijaan alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa; kehottaa tämän vuoksi komissiota kehittämään tarkoituksenmukaisia osallistumismenetelmiä ja kohdennettuja välineitä, jotka mahdollistavat tiiviin osallistumisen ja keskustelun kohteena olevien aiheiden ymmärtämisen; kehottaa komissiota tarkastelemaan kulttuurin, taiteen ja luovuuden mahdollisuuksia toimia innovatiivisina ratkaisuin Euroopan tulevaisuutta koskevien kantojen ilmaisemiseksi ja hyödyntämään näitä mahdollisuuksia Euroopan tulevaisuutta käsittelevässä konferenssissa sekä jatkuvana menetelmänä kansalaisten osallistumiselle EU:n sisäiseen ja ulkoiseen hallintoon; katsoo, että Euroopan tulevaisuutta käsittelevässä konferenssissa olisi keskusteltava siitä, miten voidaan vahvistaa EU:n toimia koulutuksen, kulttuurin, nuorison ja urheilun aloilla; palauttaa mieliin Euroopan

tulevaisuutta käsittelevää konferenssia koskevan kantansa ja toteaa jälleen, että on luotava nuorten ja nuorisjärjestöjen osallistumisrakenteita; palauttaa mieliin, että Euroopan tulevaisuutta käsittelevää konferenssia koskevassa yhteisessä julistuksessa esitetään, että kansalaisyhteiskunnalla on edustajia konferenssin täysistunnossa; korostaa, että nuorten, kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan näkemykset ovat olennaisen tärkeitä konferenssin elimissä käytävissä kaikissa keskusteluissa kaikilla tasoilla;

5. pitää myönteisenä eettistä elintä, jonka tehtävänä on toimia EU:n toimielinten avoimuutta edistävänä riippumattomana viranomaisena;
6. palauttaa mieliin Euroopan unionin perusoikeuskirjan 3 osastossa annetun tasa-arvon määritelmän, jonka mukaan tasa-arvo tarkoittaa yhdenvertaisuutta lain edessä, syrjintäkieltoa, monimuotoisuutta, sukupuolten tasa-arvoa sekä lasten, ikääntyneiden henkilöiden ja vammaisten henkilöiden oikeuksia;
7. toteaa, että vakiintuneet väylät, joiden välityksellä kansalaiset voivat osallistua EU:n päätöksentekomenettelyyn, kuten eurooppalainen kansalaisaloite, oikeus esittää vetoamus Euroopan parlamentille, oikeus kääntyä oikeusasiamiehen puoleen, julkiset kuulemiset ja vuoropuhelut, eivät saa huomiota, eivät ole helposti saavutettavissa ja niiden seuranta on puutteellista, mikä estää kansalaisten asianmukaisen osallistumisen; tukee voimakkaasti tiedotus- ja valistustoimia ja näiden mekanismien arviointia ja virtaviivaistamista, minkä avulla pyritään maksimoimaan niiden vaikutus ja tehokkuus ja parantamaan kansalaisten mahdollisuuksia käyttää niitä; katsoo, että tavoitetta vahvistaa unionin demokraattista oikeutusta lisäämällä kansalaisten osallistumista unionin demokraattiseen ja poliittiseen elämään heikentää se, ettei komissio ole toteuttanut toimia menestyksekkäiden eurooppalaisten kansalaisaloitteiden seurauksena;
8. katsoo, että kansalaisten osallistuminen edellyttää, että kehitetään erilaisia välineitä kuulemisista keskusteluihin sekä kansalaisten ja kansalaisia edustavien kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa käytävää pysyvää jäseneltyä vuoropuhelua EU:ta koskevista kysymyksistä sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla;
9. korostaa, että on tärkeää edistää kansalaisvaikuttamista ja aktiivista osallistumista koordinoitulla ja johdonmukaisella tavalla paikallisella, alueellisella, jäsenvaltioiden ja unionin tasolla; katsoo tässä yhteydessä, että jäsenvaltioissa sijaitsevien Euroopan komission edustustojen ja Euroopan parlamentin yhteystoimistojen roolia, toimintaa ja riippumattomuutta olisi vahvistettava, jotta voidaan edistää kansalaisvaikuttamista ja kansalaisten kanssa käytävää suoraa vuoropuhelua, taata tietojen saatavuus ja levittäminen ja lisätä tietoisuutta Euroopan unionista ja sen toimintapolitiikoista käyttämällä laajasti ja hyvin koordinoitulla tavalla kansalaisten digitaalista ja fyysistä osallistumista varten olevia viestintävälineitä;
10. korostaa, että EU:ta koskeva kansalaiskasvatus ja EU-asioista oppiminen ovat edellytykset eurooppalaisen demokratian ja unionin tulevaisuuden parantamiselle ja mahdollistavat siten sen, että EU:n kansalaiset voivat tehdä tietoon perustuvia valintoja ja olla erottamaton osa demokraattista yhteiskuntaa, joka perustuu ihmisarvon, vapauden, demokratian, tasa-arvon, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien yhteisiin eurooppalaisiin arvoihin; toteaa, että unionin kansalaisuus on arvo, jota olisi edistettävä nuorten keskuudessa, ja pitää sen vuoksi myönteisinä liikkuvuutta koskevia aloitteita ja

ohjelmia, kuten Erasmus+-ohjelmaa ja Euroopan solidaarisuusjoukkoja, joiden avulla nuoret, opiskelijat, kouluttajat, opettajat ja tutkijat voivat opiskella, työskennellä ja elää yhdessä ja hankkia samalla kokemuksia ja oppia ymmärtämään paremmin eurooppalaista kulttuuria ja eurooppalaisia arvoja; pitää myönteisenä ”Back to school” -aloitetta ja Eurooppa-tietouden opetusta kouluissa koskevaa aloitetta, jotka ovat parhaita käytännön esimerkkejä Euroopan yhdentymishankkeen edistämisestä nuorten keskuudessa; kehottaa komissiota antamaan tukea, jolla pyritään täydentämään koulutusohjelmia ja koulutusta kaikissa jäsenvaltioissa erityisesti tukemalla unionin kansalaisuutta koskevan opetuksen yhteisen opetussuunnitelman kehittämistä, parantamaan EU-asioista oppimista, auttamaan kansalaisia ymmärtämään paremmin sen toimintaa, nykyisiä EU:n toimintaan osallistumisen mekanismeja ja jäsenvaltioiden historiaa ja kulttuureja ja kannustamaan objektiivista ja kriittistä ajattelua Euroopan unionin hyödyistä, jotta voidaan lisätä kansalaisten osallistumista EU:n päätöksentekomenettelyyn;

11. katsoo, että nuorten osallistumisen varmistaminen on olennainen osa kansalaiskeskustelua koskevien aloitteiden pitkän aikavälin vaikutuksen varmistamista; korostaa sen vuoksi, että kaikissa oppimiseen liittyvissä EU:n toimissa on tärkeää keskittyä nuoriin, ja kehottaa edistämään nuorten osallistumisvälineitä kiinnittäen erityisesti huomiota sosiaaliseen mediaan, mobiilisovelluksiin, mobiilipeleihin, tietokilpailuihin ja muihin nuorten suosimiin välineisiin; pitää myönteisinä vertaiskoulutusohjelmia, kuten Euroopan nuorisoparlamenttia ja nuorisoasioita koskevaa EU:n vuoropuhelua, jotka ovat esimerkkejä hyvistä käytännöistä;
12. korostaa, että tämänhetkinen covid-19-kriisi ja digitaalinen siirtymä ovat johtaneet uusien työskentelytapojen käyttöönottoon unionin toimielimissä; kehottaa tämän vuoksi käyttämään järjestelmällisesti eri verkkoalustoja ja -välineitä, jotka on tarkoitettu unionin toimielinten ja kansalaisten väliseen vuoropuheluun ja jotka antavat kansalaisyhteiskunnalle mahdollisuuden osallistua ja ilmaista näkemyksensä erinäisistä lainsäädäntöehdotuksista;
13. korostaa, että kansalaisten aktiivisen osallistumisen kannalta on erittäin tärkeää, että tietoja on saatavilla ja käytettävissä heidän äidinkielellään; varoittaa, että kielimuurit rajoittavat kansalaisten sitoutumista ja osallistumista poliittiseen prosessiin; katsoo, että teknologia ja erityisesti kieliteknologia voivat auttaa ylittämään näitä kielimuureja, ja pyytää unionin toimielimiä hyödyntämään niitä, jotta yksikään kansalainen ei jää jälkeen;
14. korostaa, että kansalaisilla on oikeus saada luotettavaa, riippumatonta ja tosiasioihin perustuvaa tietoa Euroopan unionista, sen toimintapolitiikoista ja päätöksentekomenettelyistä; toteaa, että on taattava monipuoliset mahdollisuudet hyödyntää neutraalia, riippumatonta ja informatiivista yhteistä eurooppalaista uutiskeskusta, joka on käytettävissä kaikilla unionin virallisilla kielillä, ja kehitettävä ennakoivaa viestintää unionin kansalaisten kanssa; muistuttaa myös nykyisten viestintäkanavien arvosta; katsoo, että väriiden tietojen ja disinformaation leviämiseen on puututtava konkreettisesti erityisesti kriisiaikoina, jolloin perustellun, luotettavan ja oikea-aikaisen tiedon tarve on suurin; korostaa, että nämä prosessit edellyttävät ehdottomasti tiedotusvälineiden riippumattomuutta; kehottaa sisällyttämään verkkoalustojen toimintoihin palautemahdollisuuden, faktantarkistuksen ja moderoinnin, jotka toteutetaan kansalaisoikeuksia ja sananvapautta kunnioittavalla

tavalla, väärin tietojen ja disinformaation varalta; katsoo näin ollen, että on olennaisen tärkeää tehostaa toimittajien koulutusta itsenäisen ja kriittisen ajattelun edistämiseksi;

15. pitää myönteisenä Euroopan demokratiatoimintasuunnitelman tavoitetta parantaa kansalaisten osallistumista demokraattisiin järjestelmiin tietoon perustuvan päätöksenteon avulla; korostaa, että Erasmus+-ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen yhteydessä on varmistettava nuorten osallistuminen ja heikommista lähtökohdista tulevien henkilöiden kansalaisvaikuttaminen; pitää myönteisinä Euroopan demokratiatoimintasuunnitelman yhteydessä ilmoitettuja toimenpiteitä tiedotusvälineiden vapauden, sananvapauden ja laadukkaan journalismin vahvistamiseksi; odottaa mielenkiinnolla komission ehdotuksia tehokkaista käytännön välineistä, joilla pyritään takaamaan paremmin turvallisuus toimittajille, jotka ovat aivan liian usein uhkailun ja kohtuuttoman pelottelun kohteena, mikä rajoittaa kansalaisten tiedonsaantioikeutta; panee huolestuneena merkille, ettei ole esitetty ehdotuksia, jotka koskevat erityisesti taiteellisen vapauden varmistamista ja suojan myöntämistä taiteilijoille, joiden töitä sensuroidaan ja jotka on asetettu syytteeseen, ja kehottaa komissiota kehittämään tätä alaa edelleen Euroopan demokratiatoimintasuunnitelman puitteissa;
16. tunnustaa kaikkien unionin kansalaisten oikeuden pyytää ja saada tietoja unionin toimielimiltä unionin virallisilla kielillä; toteaa, että aito vuoropuhelu ja unionin kansalaisten aktiivinen ja tietoon perustuva osallistuminen EU:n päätöksentekoon on mahdollista vain, jos kielimuuria ei ole, ja kehottaa tämän vuoksi komissiota ponnistelemaan huomattavasti enemmän viestiäkseen kansalaisten kanssa kaikilla unionin virallisilla kielillä; toteaa, että osallisuuden, tietoisuuden ja näkyvyyden lisäämiseksi on parannettava verkkosisällön käyttömahdollisuuksia; katsoo, että kaikkien EU:n verkkosivustojen olisi oltava käyttäjäystävällisiä ja saatavilla kaikilla unionin virallisilla kielillä;
17. korostaa kulttuurin ja koulutuksen merkitystä yhteiskuntamme selkärankana ja painottaa niiden olennaisen tärkeää roolia kansalaistemme historiallisen, poliittisen ja yhteiskunnallisen tietoisuuden muokkaamisessa; vahvistaa, että oikeus saada laadukasta opetusta ja erityisesti kansalais- ja kansalaisuuskasvatusta on yksi demokratian edellytyksistä; palauttaa mieliin, että oikeus opetukseen, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen on Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ensimmäinen periaate ja edellytys sille, että kansalaiset voivat osallistua poliittisiin prosesseihin ja yhteiskunnan elämään; kehottaa tämän vuoksi komissiota ja jäsenvaltioita kehittämään kattavan kansalais- ja kansalaisuuskasvatusta koskevan unionin strategian sekä sitä tukevia alustoja strategian täytäntöönpanon edistämiseksi keskittyen erityisesti yhteisiin unionin arvoihin ja periaatteisiin; katsoo, että tällä strategialla olisi autettava kansalaisia ymmärtämään paremmin EU:n monimutkaista päätöksentekomenettelyä ja unionin toimintapolitiikkoja ja lisättävä tietoisuutta unionin kansalaisuuteen liittyvistä hyödyistä, oikeuksista ja velvoitteista; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioiden hallituksia investoimaan enemmän viralliseen, epäviralliseen ja epämuodolliseen kansalaiskasvatukseen, aktiiviseen kansalaisuuteen ja demokratiaan liittyviin taitoihin sekä kouluttajille tarkoitettuihin koulutusohjelmiin ja valmiuksien kehittämisohjelmiin;
18. kehottaa komissiota esittämään ehdotuksen kansalaiskeskusteluja koskevasta toimielinten välisestä sopimuksesta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklan

2 kohdan nojalla, jonka mukaan toimielimet käyvät avointa ja säännöllistä vuoropuhelua etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa;

19. kehottaa kiinnittämään huomiota uuteen kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaan, jonka on tarkoitus lisätä niiden toimien näkyvyyttä ja vaikutusta, joilla edistetään kansalaiskeskusteluja ja kansalaisten sitoutumista osallistavaan demokratiaan; korostaa, että on tärkeää varmistaa kyseisen ohjelman muun muassa ystävyyskaupunkitoiminnan ja muistiperintöä koskevan toiminnan kattavan kansalaisia koskevan lohkon jatkuvuus ja lisäresurssit; pitää myönteisenä, että ohjelmassa on otettu käyttöön toimia, joilla pyritään edistämään edelleen unionin arvoja ja joihin kuuluu esimerkiksi tietoisuuden lisääminen Euroopan yhteisestä historiasta; kehottaa perustamaan viipymättä uudessa ohjelmassa tarkoitetun kansalaisvuoropuhelun ryhmän.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	19.4.2021
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 26 -: 1 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Asim Ademov, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Alexis Georgoulis, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Ryszard Antoni Legutko, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienaaß, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Milan Zver
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Diana Riba i Giner, Iuliu Winkler

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

26	+
ECR	Ryszard Antoni Legutko, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Iuliu Winkler, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
The Left	Alexis Georgoulis, Niyazi Kizilyürek
Verts/ALE	Niklas Nienaa, Diana Riba i Giner

1	-
ID	Gilbert Collard

1	0
ID	Gianantonio Da Re

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää